

Temat: Budowa piosenek. Piosenki na wakacje.

Muzyka wokalna to muzyka przeznaczona do śpiewu. Utwory wokalne posiadają tekst słowny, który ilustrowany melodią nadaje muzyce cechy programowe. Do utworów wokalnych należą piosenki, które mogą być wykonywane **a cappella** (bez towarzyszenia instrumentu) lub z **akompaniamentem** jednego instrumentu (np. fortepianu lub gitary), grupy instrumentów lub orkiestry. Piosenki mogą mieć różną budowę (np. **budowa zwrotkowa**, **AB**, **ABA**, **kanon**), inne metrum, tempo, charakter i nastrój. Ze względu na tekst, wyróżniamy piosenki dziecięce, młodzieżowe, miłosne, patriotyczne, religijne, biesiadne i inne.

Budowa piosenek

1) zwrotkowa – w piosenkach zwrotkowych występują **zwrotki**, które mają tę samą melodię, a po każdej zwrotce wraca melodia zwana **refrenem**. Schemat takiej piosenki przedstawiono poniżej, gdzie **Z** to zwrotka, w której w kolejnych powtórzeniach **zmienia się tekst**, **R** to refren, w którym za każdym razem występuje **ta sama melodia i tekst**.

Z1 R Z2 R Z3 R

Niektóre piosenki mają tylko zwrotki – ta sama melodia ze zmieniającym się tekstem, bez refrenu – schemat:

Z1 Z2 Z3 Z4

Bywają też takie piosenki, w których melodia do każdej ze zwrotek jest inna, wówczas możemy ją przedstawić następująco:

A B C D

2) **AB** – w niektórych utworach instrumentalnych i piosenkach występują dwie kontrastujące części: **A** i **B**. W części **B** może pojawić się zupełnie nowy pomysł muzyczny, ale różnice między częściami mogą dotyczyć również charakteru muzyki.

A B

3) **ABA** (**ABA1**) – w tym trzyczęściowym utworze (lub piosence) po dwóch kontrastujących częściach **A** i **B**, wraca część pierwsza **A**: **ABA**. Bywa, że kompozytor w powtarzanej na koniec części **A** wprowadza pewne zmiany, np. wzbogaca ją, wydłuża lub skraca. Wówczas kompozycja ma budowę: **ABA1**.

A B A A B A1

Budowę utworu można przedstawić za pomocą pisma obrazkowego lub rysunku, a także układać formy muzyczne z kartoników. Należy dokładnie wysłuchać muzyki, aby w wyobraźni powstał jej plan i obraz.

Polecenie

Wysłuchaj kilkakrotnie poniższego utworu, a następnie wykonaj polecenie:

1. Przeczytaj rytmicznie poszczególne zwrotki.

2. Zapoznaj się z tekstem utworu. Najpierw przeczytaj i spróbuj opanować pierwszą zwrotkę. Gdy już będziesz potrafił zaśpiewać pierwszą zwrotkę zacznij się uczyć drugiej i trzeciej zwrotki.

1. W zielonym lesie, nad brzegiem rzeczki

turysta jadł śniadanie,

gdy wtem usłyszał głos kukułeczki,

wesołe jej kukanie.

Głos podobał się turyście,

kukułeczki szukał.

Nie odnalazł oczywiście,

bo to harcerz kukał.

2. W zielonym lesie o samym świetle

zbierała babka grzyby,

gdy wtem rozległo się wilka wycie

i łosia głos jak gdyby.

Babce się zjeżyły włosy,

uwierzyła w kawał,

nie wiedziała, że te głosy

pewien druh udawał.

3. W zielonym lesie pod koniec wiosny

słyszano lwie pomruki.

Struchleli ludzie, przelękły się sosny,

zadrżały dęby, buki.

Ja podszedłem całkiem blisko,

no bo, mówiąc szczerze,

to nie mogło mruczeć lwisko,
mogli zaś harcerze.

Piosenka nie ma wyraźnie oddzielonego refrenu. Piosenka składa się z 3 zwrotek. W melodii każdej zwrotki można odszukać części, z których skrajne powtarzają się z innymi zakończeniami.

Tekst piosenki opowiada o letnich, wakacyjnych żartach, których dopuszczał się harcerz: naśladował on odgłosy kukułki, wilka i lwa. Nabrał i przestraszył turystę, babcię i grupę ludzi. Piosenka bardzo pogodna, wakacyjna. Piosenka wykonana jest za pierwszym razem z akompaniamentem fortepianu oraz instrumentów perkusyjnych, za drugim razem – gitary. Zwróć uwagę na różny charakter muzyki.

Posłuchaj:

W zielonym lesie

<https://www.youtube.com/watch?v=OMWD4EKtukM>

<https://www.youtube.com/watch?v=XKlXJcRyOh8>

Opracowała, Svitlana Pavlenko